

مبانی مشاوره و راهنمایی

سری کتاب‌های کمک آموزشی کارشناسی ارشد

مجموعه روانشناسی ۲

مؤلفان: حامد برآبادی – اسماعیل اسدپور – رویا باقری

مبانی مشاوره و راهنمایی / حامد برآبادی

مشاوران صعود ماهان، ۱۴۰۴

۲۳۰ ص: جدول: نمودار (آمادگی آزمون کارشناسی ارشد)

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۶۶-۱۶-۲

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیپا

فارسی - چاپ اول

۱- مبانی مشاوره و راهنمایی

۳- آزمون دوره های تحصیلات تکمیلی

اسماعیل اسدپور - رویا باقری

ج- عنوان

LB ۲۳۵۳ / الف ۲۴۶ V ۱۳۹۳۹

۳۷۸/۱۶۶۴

رده بندی دیویی:

۳۵۰۰۲۲۸

شماره کتابشناسی ملی:

نام کتاب: مبانی مشاوره و راهنمایی

مؤلف: حامد برآبادی - اسماعیل اسدپور - رویا باقری

ناشر: مشاوران صعود ماهان

نوبت و تاریخ چاپ: سوم / ۱۴۰۴

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵/۱۹۰/۰۰۰ ریال

شابک: ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۶۶-۱۶-۲

انتشارات مشاوران صعود ماهان: خیابان ولیعصر، بالاتر از تقاطع مطهری،

روبروی قنادی هتل بزرگ تهران، جنب بانک ملی، پلاک ۲۵۰

تلفن: ۸۸۱۰۰۱۱۳-۴

سخن ناشر

«ن والقلم و ما یسطرون»

کلمه نزد خدا بود و خدا آن را با قلم بر ما نازل کرد.

به پاس تشکر از چنین موهبت الهی، موسسه ماهان درصدد برآمده است تا در راستای انتقال دانش و مفاهیم با کمک اساتید مجرب و مجموعه کتب آموزشی خود برای شما داوطلبان ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد گام موثری بردارد. امید است تلاش‌های خدمتگزاران شما در این موسسه پایه‌گذار گام‌های بلند فردای شما باشد. مجموعه کتاب‌های کمک آموزشی ماهان به‌منظور استفاده داوطلبان کنکور کارشناسی ارشد سراسری و آزاد تالیف شده‌اند. در این کتاب‌ها سعی کرده‌ایم با بهره‌گیری از تجربه اساتید بزرگ و کتب معتبر داوطلبان را از مطالعه کتاب‌های متعدد در هر درس بی‌نیاز کنیم.

بدین‌وسیله از مجموعه اساتید، مولفان و همکاران محترم خانواده بزرگ ماهان که در تولید و به‌روزرسانی تالیفات ماهان نقش موثری داشته‌اند، صمیمانه تقدیر و تشکر می‌نماییم. دانشجویان عزیز و اساتید محترم می‌توانند هرگونه انتقاد و پیشنهاد درخصوص تالیفات ماهان را از طریق سایت ماهان به آدرس mahan.ac.ir با ما در میان بگذارند.

موسسه آموزش عالی آزاد ماهان

سخن مؤلف

با توجه به اهمیت روزافزون مشاوره در عصر کنونی، در سالیان اخیر شاهد اقبال زیاد دانشجویان به رشته مشاوره در ایران بوده‌ایم. اما با توجه به ظرفیت محدود پذیرش دانشگاه‌ها در این رشته به ویژه در مقاطع کارشناسی‌ارشد و دکتری و نیز عدم مطالعه منابع مناسب، متأسفانه داوطلبان زیادی پشت سد کنکور باقی می‌مانند، لذا سعی شده است تا در حد توان مناسب‌ترین منابع هر درس را جمع‌آوری و خلاصه آن را به صورت کتاب واحدی در اختیار داوطلبان قرار دهیم. در این کتاب خلاصه مهم‌ترین مطالب درس "مبانی مشاوره و راهنمایی" گردآوری شده است؛ کتاب حاضر شامل پنج بخش و ۲۳ فصل می‌باشد. بخش اول (مبانی و مقدمات مشاوره و راهنمایی) از پنج فصل تعاریف، اهداف و اصول راهنمایی و مشاوره، الگوهای راهنمایی، مسئولیت‌های کارکنان برنامه راهنمایی و مشاوره، و فنون راهنمایی تشکیل شده است؛ بخش دوم (مقدمه‌ای بر مشاوره و روان‌درمانی) مباحثی مانند رابطه یاورانه، شناخت مشکل مراجع، ارزیابی مشکلات رفتاری، روش‌های برخورد با مشکل مراجع، نقش مشورتی مشاور، مشاوره خانوادگی و اخلاق حرفه‌ای در مشاوره را در بر می‌گیرد. بخش سوم مرتبط با خانواده‌درمانی می‌باشد که در این بخش از دیدگاه سیستمی، خانواده‌درمانی ساختی، مضامین درمانی رویکرد ساختی، تشکیل سیستم درمانی و بازسازی خانواده بحث شده است. بخش چهارم و پنجم نیز به ترتیب راهنمایی و مشاوره تحصیلی و راهنمایی و مشاوره شغلی را شامل می‌شود. نکات کلیدی هر بخش نیز در پایان آن بخش مرقوم گشته است. قطعاً مطالب این کتاب فاقد نقص و اشکال نمی‌باشد؛ بنابراین پیشنهادات و انتقادات شما می‌تواند ما را در تدوین آثاری به مراتب مفیدتر یاری دهد.

روح انسان لطیف و جنس انسان از معرفت است، برای مراقبت و محافظت از این جنس و روحیه همواره باید در سه دایره دانایی، زیبایی و نیکویی زندگی کرد تا به آرامش، موفقیت و شادی رسید.

دل آرام باشید

میلاد قربانی

بخش اول: مبانی و مقدمات مشاوره و راهنمایی

فصل اول: تعاریف.....	۱۱
راهنمایی.....	۱۲
مشاوره.....	۱۴
تفاوت‌های مشاوره با راهنمایی و روان‌درمانی.....	۱۵
راهنمایی و مشاوره در اسلام.....	۱۵
سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی فصل اول.....	۱۶
فصل دوم: اهداف، اصول و تاریخچه راهنمایی و مشاوره.....	۳۱
اهداف راهنمایی و مشاوره.....	۳۲
اصول راهنمایی و مشاوره.....	۳۲
انواع راهنمایی و مشاوره.....	۳۳
تاریخچه راهنمایی و مشاوره در جهان و ایران.....	۳۴
سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی فصل دوم.....	۳۶
فصل سوم: الگوهای راهنمایی.....	۴۵
الگوی پارسونی.....	۴۶
الگوی راهنمایی مشابه با آموزش و پرورش.....	۴۶
الگوی راهنمایی به‌عنوان توزیع و سازگاری.....	۴۷
الگوی راهنمایی به‌عنوان یک جریان بالینی.....	۴۷
الگوی راهنمایی به‌عنوان تصمیم‌گیری.....	۴۷
الگوی راهنمایی به‌عنوان یک نظام انتخابی.....	۴۸
الگوی راهنمایی به‌عنوان مجموعه خدمات.....	۴۸
الگوی راهنمایی مبتنی بر رشد.....	۴۹
الگوی راهنمایی به‌عنوان دانش عمل هدف‌دار.....	۴۹
الگوی راهنمایی به‌عنوان رشد شخصی.....	۴۹
الگوی راهنمایی به‌عنوان بازسازی اجتماعی.....	۵۰
سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی فصل سوم.....	۵۱
فصل چهارم: مسئولیت‌های کارکنان برنامه راهنمایی و مشاوره در مدرسه.....	۶۳
مسئولیت‌های راهنما یا مشاور مدرسه.....	۶۴
مسئولیت‌های معلم.....	۶۴
مسئولیت‌های مدیر مدرسه.....	۶۵
مسئولیت‌های روان‌شناس مدرسه.....	۶۵
مسئولیت‌های مددکار اجتماعی.....	۶۵

۶۵.....	مسئولیت‌های روان‌سنج
۶۶.....	مسئولیت‌های گروه بهداشت
۶۶.....	مسئولیت‌های مربی امور تربیتی
۶۶.....	مسئولیت‌های روان‌پزشک
۶۷.....	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی فصل چهارم
۷۵.....	فصل پنجم: فنون راهنمایی
۷۶.....	روش‌های شناخت عینی.....
۷۷.....	روش‌های شناخت ذهنی.....
۸۰.....	روش شناخت عینی - ذهنی.....
۸۰.....	پرونده راهنمایی
۸۲.....	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی فصل پنجم
۹۴.....	نکات کلیدی بخش اول
	بخش دوم: مقدمه‌ای بر مشاوره و روان‌درمانی
۱۰۱.....	فصل ششم: رابطه یاورانه.....
۱۰۲.....	حداقل خصوصیات برای ایجاد اعتماد
۱۰۳.....	ابعاد شخصیتی مشاور و مراجع و اثر آنها بر رابطه یاورانه
۱۰۵.....	فصل هفتم: شناخت مشکل مراجع
۱۰۶.....	عوامل مربوط به رشد مراجع
۱۰۷.....	عوامل مربوط به محیط زندگی مراجع
۱۰۷.....	عوامل مربوط به برداشت مراجع
۱۰۹.....	فصل هشتم: ارزیابی مشکلات رفتاری.....
۱۰۹.....	مصاحبه
۱۰۹.....	مشاهده
۱۰۹.....	گزارش شخصی
۱۰۹.....	پرسش‌نامه
۱۰۹.....	آزمون‌های روان‌شناختی
۱۱۰.....	تنظیم شرح حال.....
۱۱۳.....	فصل نهم: روش‌های برخورد با مشکل مراجع.....
۱۱۴.....	مرحله آگاه نمودن مراجع
۱۱۵.....	مرحله تغییر برداشت و شناخت مراجع
۱۱۶.....	مرحله تغییر دادن رفتار
۱۱۷.....	مرحله معنا بخشیدن به زندگی
۱۲۱.....	فصل دهم: نقش مشورتی مشاور.....
۱۲۲.....	نقش مشورتی مشاور در رابطه با معلمین
۱۲۲.....	نقش مشورتی مشاور در ارتباط با نظام آموزشی مدرسه
۱۲۳.....	فصل یازدهم: مشاوره خانوادگی.....
۱۲۴.....	دلایل به‌وجود آمدن مشکلات خانوادگی
۱۲۵.....	فصل دوازدهم: اخلاق حرفه‌ای در مشاوره.....
۱۲۷.....	نکات کلیدی بخش دوم

۱۲۸.....	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی بخش دوم
	بخش سوم: مباحث خانواده‌درمانی
۱۳۳.....	فصل سیزدهم: مقدمه‌ای بر دیدگاه سیستمی در خانواده‌درمانی
۱۳۷.....	فصل چهاردهم: خانواده‌درمانی ساختی
۱۳۸.....	جایگاه آسیب‌شناسی
۱۳۹.....	عرصه درمانگر
۱۴۱.....	فصل پانزدهم: خانواده در حال شکل‌گیری
۱۴۲.....	Triangle (مثلث)
۱۴۵.....	فصل شانزدهم: یک نمونه خانواده
۱۴۶.....	خاستگاه هویت
۱۴۷.....	ساخت خانواده
۱۴۷.....	مرز
۱۴۸.....	زیرمنظومه زن و شوهری
۱۴۸.....	زیرمنظومه والدین
۱۴۹.....	زیرمنظومه فرزندان
۱۴۹.....	انطباق خانواده
۱۵۱.....	فصل هفدهم: مضامین درمانی رویکرد ساختی
۱۵۲.....	کاوش در سیستم درمانی
۱۵۳.....	خانواده گسترده
۱۵۳.....	خانواده صاحب فرزند ولی‌گونه
۱۵۳.....	خانواده در وضع گذار
۱۵۴.....	پرتگاه‌ها و خطرات احتمالی خانواده‌درمان ساختی
۱۵۵.....	فصل هجدهم: خانواده در درمان
۱۵۶.....	الگوی روان‌درمانی ساختاری خانواده
۱۵۷.....	فصل نوزدهم: تشکیل سیستم درمانی
۱۵۸.....	تشخیص
۱۵۸.....	فصل بیستم: بازسازی خانواده
۱۵۹.....	عملیات بازسازی
۱۶۱.....	فصل بیست و یکم: اجرای نخستین مصاحبه
۱۶۲.....	دستورالعمل دادن
۱۶۳.....	مفهوم بن‌بست مضاعف
۱۶۴.....	مقایسه درمان فردی با خانواده‌درمانی
۱۶۶.....	نکات کلیدی بخش سوم
۱۶۸.....	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی بخش سوم
	بخش چهارم: راهنمایی و مشاوره تحصیلی
۱۷۳.....	تعریف راهنمایی تحصیلی
۱۷۳.....	تعریف مشاوره تحصیلی
۱۷۳.....	تاریخچه راهنمایی تحصیلی
۱۷۴.....	ضرورت راهنمایی تحصیلی
۱۷۴.....	هدف‌های راهنمایی تحصیلی

۱۷۴.....	وظایف راهنمایی تحصیلی
۱۷۵.....	خدمات راهنمایی تحصیلی
۱۷۵.....	اصول راهنمایی تحصیلی
۱۷۵.....	هدف‌های تعلیم و تربیت و ارتباط آن با راهنمایی تحصیلی
۱۷۶.....	راهنمایی تحصیلی در مقاطع مختلف تحصیلی
۱۷۶.....	ابزارهای مورد نیاز در راهنمایی تحصیلی
۱۷۶.....	آموزش مهارت‌های تحصیلی
	بخش پنجم: راهنمایی و مشاوره شغلی
۱۷۹.....	تعریف راهنمایی شغلی و حرفه‌ای
۱۷۹.....	اصول ارائه اطلاعات شغلی و حرفه‌ای
۱۷۹.....	هدف‌های ارائه اطلاعات شغلی و حرفه‌ای
۱۷۹.....	نقش افراد در ارائه اطلاعات شغلی و حرفه‌ای
۱۸۰.....	روش‌های کسب اطلاعات شغلی و حرفه‌ای
۱۸۰.....	وسایل آموزش اطلاعات شغلی و حرفه‌ای
۱۸۰.....	کار در راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه‌ای
۱۸۱.....	روش‌های راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه‌ای گروهی
۱۸۲.....	روش‌های انفرادی راهنمایی و مشاوره شغلی
۱۸۳.....	طبقه‌بندی نظریه‌های انتخاب شغل و حرفه
۱۸۴.....	سوالات و پاسخ تشریحی چهارگزینه‌ای کنکور سراسری ۹۵ الی ۱۴۰۴
۲۳۰.....	منابع و مآخذ

بخش اول

مبانی و مقدمات مشاوره و راهنمایی

عناوین اصلی

- ♦ فصل ۱: تعاریف
- ♦ فصل ۲: اهداف، اصول و تاریخچه راهنمایی و مشاوره
- ♦ فصل ۳: الگوهای راهنمایی
- ♦ فصل ۴: مسئولیت‌های کارکنان برنامه راهنمایی و مشاوره در مدرسه
- ♦ فصل ۵: فنون راهنمایی

فصل اول

تعاریف

- ♦ راهنمایی
- ♦ مشاوره
- ♦ تفاوت‌های مشاوره با راهنمایی و روان‌درمانی
- ♦ راهنمایی و مشاوره در اسلام

تعاریف

۱) راهنمایی

راهنمایی به معنای دلالت، هدایت و راهبری کردن است. این تعریف کلی و عام به توجیه بیشتری نیاز دارد. راهنمایی به ارزش‌های راهنما بستگی دارد و در ارتباط با نگرش‌ها و اعتقادات وی معنای خاص و مشخصی پیدا می‌کند. هم‌چنین شیوه‌های اجرای راهنمایی برای افراد گوناگون – حتی آنانی که مشکلات به ظاهر مشابهی دارند – متفاوت است.

ابزار و وسایل متعدد از جمله کتاب و جدول و سخنرانی نیز نقش راهنما را ایفا می‌کنند و بینش فرد را برای تصمیم‌گیری مناسب افزایش می‌دهند. اگر نصیحت و پند به صورت ارتباط متقابل باشد، ممکن است فرد را در جهت معین راهنمایی کند.

راهنمایی به‌عنوان یک مفهوم نظری کمک به فرد در زمینه‌ای مشخص و از دیدگاه معینی است. راهنمایی به‌عنوان یک امر تربیتی، مجموعه تلاش‌ها و کوشش‌هایی است که دانش‌آموزان را در بهتر شناختن خویش در تمامی ابعاد وجودی‌شان یاری می‌دهد. راهنمایی به‌عنوان یک خدمت تربیتی به مجموعه روش‌ها و جریاناتی اطلاق می‌شود که از طریق ایجاد رابطه یاری‌دهنده نهایتاً به حل مشکل دانش‌آموز می‌انجامد.

در راهنمایی بر توانایی‌های فرد بیش از محدودیت‌های محیطی تاکید می‌شود. فعالیت‌های راهنمایی در وهله نخست، بر پیشگیری از بروز مشکلات تاکید دارند. راهنمایی به ارزش‌های راهنما بستگی دارد به‌طور کلی می‌توان در سیر تحولی تعریف راهنمایی به موارد زیر اشاره کرد: ۱- راهنمایی به معنای تعلیم و تربیت ۲- راهنمایی به معنای هدایت فرد به زمینه مناسب تحصیلی و شغلی و سازگاری با محیط اجتماعی ۳- راهنمایی به معنای کمک به فرد برای شناخت خود و جهان اطراف. افراد و متخصصان گوناگون نیز هر یک با نگاهی به روندهای کلی فوق تعریفی را برای راهنمایی ارائه کرده‌اند که در ادامه به برخی اشاره می‌شود:

- راجرز هدف اصلی و اساسی راهنمایی را شناخت خود و محیط می‌داند.
- برونر راهنمایی را مترادف با تعلیم و تربیت می‌داند. به نظر او راهنمایی و تعلیم و تربیت به هدایت زندگی افراد می‌پردازند و در فهم، سازمان‌دادن، توسعه و رشد خویش و همکاری متقابل به آنان کمک می‌کنند.
- کاتز اشاره می‌کند که راهنمایی نوعی مداخله در انتخاب‌ها است و به مراجع کمک می‌کند تا از فرصت‌های موجود تحصیلی و شغلی یکی را برگزیند. هم‌چنین راهنمایی به سازگاری افراد با محیط کمک می‌کند تا بتوانند به تقاضاهای متنوع محیطی پاسخ مناسبی دهند.
- راهنمایی از نظر شرترز و استون: راهنمایی تلاش پویایی است که انسان را در خودشناسی و آشنایی با پیرامون یاری می‌دهد.
- راهنمایی از نظر ترکسلر: فعالیت است که انسان را از توانایی‌ها و رغبت‌هایش آگاه می‌سازد و سبب می‌شود فرد پس از شناخت توانایی‌ها و محدودیت‌هایش در جهت زندگی بهتر گام بردارد.
- مک دانیل: راهنمایی کمک به فرد است تا بتواند فرصت‌های تحصیلی، شغلی و شخصی را آگاهانه تشخیص دهد و بیشترین بهره را ببرد.

پاترسون: راهنمایی کمک مداوم و منظم به فرد است تا (۱) توانایی‌ها و محدودیت‌هایش را بشناسد. (۲) در حل مشکلات توفیق یابد. (۳) رفتارش را متعادل سازد. (۴) تصمیم مناسبی در زمینه تحصیلی اتخاذ کند. (۵) شغل مناسبی برگزیند و نهایتاً به حداکثر رشد و کمال برسد.

به‌طور کلی، راهنمایی جریان یاری‌دهنده‌ای است که از طریق یک سلسله فعالیت‌های منظم و سازمان‌یافته به رشد متعادل و همه‌جانبه انسان می‌انجامد و موجبات بهره‌گیری از حداکثر توانایی‌های بالقوه فرد را در نظام آموزش و پرورش فراهم می‌آورد. از این دیدگاه راهنمایی و آموزش پرورش تفکیک ناپذیرند. اجزای این تعریف به تفصیل عبارتند از:

۱- جریان راهنمایی یک امر مداوم و مستمر است و به همین اعتبار انجام عمل راهنمایی در تمام مقاطع سنی و تحصیلی محرز و ضروری است. انسان از لحظه تولد - و حتی قبل از آن، از هنگام تشکیل سلول تخم- تا لحظه مرگ در موارد و زمینه‌های گوناگون به طور مستقیم و غیرمستقیم از طرف افراد و سازمان‌های متعدد راهنمایی می‌شود. راهنمایی نوزاد در آغاز بیشتر در بعد جسمی او متمرکز است. با افزایش سن راهنمایی در ابعاد ذهنی، روانی، اجتماعی و اخلاقی نیز ضرورت می‌یابد. به این لحاظ همه انسان‌ها در تمام سنین به راهنمایی نیاز دارند. در عین حال نوع، شدت، میزان و زمان راهنمایی برای افراد مختلف متفاوت است.

۲- راهنمایی، مرکب از یک سلسله فعالیت‌ها است. از این رو، همکاری سازمان‌ها و مؤسسات و افراد متعدد در انجام راهنمایی ضرورت تام دارد و عدم مشارکت دیگران و نبودن منابع ارجاعی، راهنمایی را با شکست مواجه می‌سازد. کاربرد این مورد در آموزش و پرورش آن است که نمی‌توان اجرای برنامه‌های راهنمایی را فقط به راهنما سپرد، بلکه همکاری همگان و تمام افراد و مؤسسات جامعه در موفقیت برنامه، عاملی ضروری محسوب می‌شود و نقش تعیین‌کننده‌ای دارد.

۳- فعالیت‌های راهنمایی منظم و سازمان‌یافته هستند. داشتن نظم و سازمان در راهنمایی باعث صرفه‌جویی در وقت و نیز موجب پیش‌بینی عواقب کار می‌گردد. راهنما می‌تواند این نظم را از طریق مطالعه منابع و کتاب‌های راهنمایی و نیز به وسیله کار و تجربه کسب کند.

۴- راهنمایی به رشد متعادل و همه‌جانبه انسان می‌انجامد. ابعاد وجود انسان بر یکدیگر تأثیر متقابل دارند و جدا از هم قابل بررسی نیستند. انسان موضوع راهنمایی است. کاربرد این روش در آموزش و پرورش توجه به همه ابعاد وجودی انسان از طریق ارزش قائل شدن برای تمام مواد درسی است.

۵- راهنمایی موجب می‌گردد که فرد از توانایی‌های بالقوه‌اش حداکثر استفاده را ببرد. توانایی‌های بالقوه با استعداد مترادف هستند. استعداد که توانایی و آمادگی بالقوه فرد برای انجام کار در آینده است، انواع متعددی دارد. به عبارت دیگر، هیچ دانش‌آموزی بی استعداد نیست، بلکه استعدادها و توانایی‌های دانش‌آموزان با یکدیگر تفاوت دارد و بر اساس آن هرکدام می‌توانند کاری را با موفقیت بیشتری انجام دهند. معلم باید در وهله اول هر دانش‌آموز را بشناسد یا بتواند او را در جهت مطلوب راهنمایی کند.

۶- راهنمایی و آموزش و پرورش لازم و ملزوم یکدیگرند و از همدیگر قابل تفکیک نیستند. از راهنمایی به‌عنوان وسیله و ابزاری برای تحقق اهداف آموزش و پرورش استفاده می‌شود. به عبارت دیگر، راهنمایی با تمام فعالیت‌های مدرسه در ارتباط است و استفاده از راهنمایی آموزش و پرورش را کارآمدتر می‌سازد. پرورش به معنی تربیت و تغییر و دگرگون‌سازی است و بیشتر با ارزش‌ها ارتباط پیدا می‌کند.

سه جزء که در آموزش و پرورش وجودشان ضرورت تام دارد، عبارتند از: دانش‌آموز، معلم و موضوع. راهنمایی برای حصول سریع و درست اهداف آموزش و پرورش ضرورت دارد و از طریق برنامه‌های راهنمایی به دانش‌آموزان کمک می‌شود تا استعدادها و رغبت‌های خود را بشناسند و با توجه به تفاوت‌های فردی به یادگیری مطالب بپردازند. توجه به موضوع برای حصول اهداف آموزش و پرورش ضرورت دارد. این رکن در حقیقت دانش‌آموز و معلم را به هم پیوند می‌زند. چنانچه در تهیه و تدوین موضوع به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان توجه نشود، تلاش معلم و دانش‌آموز به نتیجه مطلوبی نخواهد رسید و در واقع هدف راهنمایی آن است که برنامه‌های آموزشی و موضوعات درسی با توجه به نیازها و توانایی‌های یادگیرندگان تهیه و تدوین گردند.

خدمات راهنمایی از سه جنبه حائز اهمیت می‌باشد، فردی، اجتماعی و اقتصادی، شناخت استعدادها و توانایی‌های فردی و هدایت این استعدادها در جهت رفع نیازهای جامعه از مهم‌ترین خدمات راهنمایی از جنبه اجتماعی است. راهنمایی افراد به سمت مشاغل مناسب یا هدایت آنها به تغییر شغل با توجه به مشاغل جدید از خدمات مهم دیگر راهنمایی و مشاوره از جنبه اقتصادی است.

۲) مشاوره

مشاوره به معنای همکاری کردن و رأی و نظر دیگری را در انجام کاری خواستن است. مشاوره را می‌توان برخورد دو جانبه مشاور و مراجع دانست که در یک وضعیت حرفه‌ای و برای ایجاد تغییراتی در رفتار مراجع صورت می‌پذیرد. مشاوره را می‌توان فرایندی قلمداد کرد که به صورت یک رابطه دو نفری بروز می‌کند؛ در این رابطه، مراجع مشکلاتی را که از آنها رنج می‌برد و شخصا قادر به حل آنها نبوده است، مطرح می‌کند و مشاور با توجه به تجربه علمی و صلاحیت حرفه‌ای خود به او کمک می‌کند تا به حل مشکلاتش بپردازد. مشاوره را می‌توان نوعی رابطه دانست که در آن یک فرد یعنی مشاور سعی می‌کند که به دیگری یعنی مراجع کمک کند تا مشکلات مربوط به سازگاری خویش را تشخیص داده و حل نماید. تعاریف متعددی از مشاوره به عمل آمده است که در اینجا به برخی از آنها اشاره می‌شود:

به نظر پاترسون، مشاوره جریانی است که در آن وجود ارتباط خاص بین مراجع و مشاور ضرورت دارد. مراجع معمولاً با مسأله و مشکل عاطفی مواجه است و مشاور در ارائه راه حل برای مشکلات عاطفی تخصص دارد. از طریق برقراری رابطه مشاوره‌ای، مشاور به مراجع کمک می‌کند تا راه‌حلی برای مشکلش پیدا کند. پاترسون مشاوره را یکی از خدمات راهنمایی می‌شمارد و ارائه اطلاعات صرف و پند و اندرز دادن را مشاوره محسوب نمی‌کند. مک دانیل مشاوره را یک سلسله تماس‌های حضوری بین مشاور و مراجع می‌داند، که از طریق آن مراجع به تفکر در مورد نگرش‌ها و امکاناتش تشویق می‌شود و روش‌های سازگاری مؤثر با دیگران را می‌آموزد و ترکسler عقیده دارد، مشاوره صرفاً حل مشکلات آنی مراجع نیست. بلکه سبب افزایش اعتماد به نفس و رشد فکری مراجع می‌شود. در ضمن پاترسون معتقد بود که برای تعریف مشاوره بهتر است، بررسی شود که مشاوره چه اموری نیست. او می‌گفت که ۱- مشاوره مترادف با ارائه اطلاعات نیست با اینکه ممکن است در رابطه مشاوره‌ای اطلاعاتی به مراجع داده شود. ۲- مشاوره نصیحت کردن و تلقین مطالب به مراجع نیست. ۳- مشاوره تأثیر و نفوذ بر طرز فکرها و عقاید مراجعان از طریق قانع‌سازی و تحکم نیست. ۴- مشاوره تعیین و انتخاب شغل برای مراجعان نیست. ۵- مشاوره مترادف با مصاحبه نیست.

به نظر پپینسکی از طریق مشاوره، مشکلات کنشی نسبتاً سطحی مراجع که خود در اثر یادگیری پدید آمده‌اند، درمان می‌شود. به اعتقاد رایبسون، از طریق مشاوره سازش مراجع با خود و دیگران و نیز مسئولیت‌پذیری و بلوغ عاطفی وی افزایش می‌یابد. گوستاد نیز مشاوره را رابطه‌ای آموزشی بین مراجع و مشاور تلقی می‌کند که در آن بر یادگیری تأکید می‌شود. به نظر آرباکل مشاوره جریان تخصصی بین مشاور و مراجع است که به وسیله آن مراجع به تحلیل مشکلش اقدام می‌کند و بر نکات ناشناخته شخصیت خود آگاهی می‌یابد و به جستجوی راه حل برمی‌آید.

از دیدگاه ویلیامسون، مشاوره جریانی آموزشی است که به رشد شخصیت می‌انجامد. به نظرن مشاوره رابطه‌ای هدف‌دار و پویاست که مراجع را در خودشناسی و تصمیم‌گیری و ارضای نیازهایش یاری می‌دهد. به نظر شرتزر و استون مشاوره یک جریان یادگیری است که به آن وسیله مراجع مطالبی را درباره خود و مناسباتش می‌آموزد. به نظر دینک مایر - که از پیروان روان‌شناسی فردی است - در مشاوره مراجع نحوه برقراری ارتباط با دیگران را می‌آموزد و شیوه‌های معقول برای ارضای نیازهایش را یاد می‌گیرد و از احساسات ناشناخته خود آگاه می‌شود و پس از تعیین اهداف زندگی، راه رسیدن به آنها را معین می‌سازد. استفلر و گرانت مشاوره را رابطه‌ای یاری‌دهنده می‌دانند که مراجع پس از شناخت خصوصیات خود تصمیم‌گیری معقول را می‌آموزد و هکنی و نای مشاوره را جریانی تخصصی می‌دانند که از طریق آن ارتباط، مراجع به حل مشکل توفیق می‌یابد.

جمع‌بندی تعاریف ارائه شده در زمینه مشاوره ما را به این نتیجه می‌رساند که اولاً در مشاوره برقراری تعامل و رابطه مداوم و هدف‌دار بین مراجع و مشاور ضروری است، ثانیاً هدف غایی اتخاذ تصمیمی معقول و منطقی است که با نیازها و امکانات شخصی و اجتماعی مراجع سازگار باشد.

مشاوره جزء حرفه‌های یاورانه از قبیل روان‌درمانی و مددکاری است و با آنها وجه مشترکی دارد. وجه مشترک حرفه‌هایی یاورانه عبارت است از: ۱- رفتار آدمی معلول علتی است که با شناخت علت رفتار می‌توان آن را تغییر داد. ۲- هدف حرفه‌های یاورانه کمک به افراد است تا عملکرد بهتری داشته باشند و توانایی‌های خویشان را شکوفا سازند. ۳- این حرفه‌ها بر پیشگیری تأکید دارند. ۴- وسیله اصلی کمک در این حرفه‌ها رابطه یاورانه است.

۳) تفاوت‌های مشاوره با راهنمایی و روان‌درمانی

تفاوت‌های مشاوره با راهنمایی:

مشاوره با راهنمایی تفاوت دارد. راهنمایی مفهوم وسیعی دارد و تمام برنامه و فعالیت‌هایی را که برای کمک به فرد تهیه می‌شود، شامل می‌گردد. درحالی که مشاوره یکی از خدمات و تکنیک‌های خاص راهنمایی است و اصطلاحاً قلب راهنمایی به حساب می‌آید. راهنمایی جنبه پیشگیری دارد، درحالی که مشاوره در وهله اول بعد درمانی دارد.

بین مشاوره و روان‌درمانی نیز تفاوت‌هایی وجود دارد. به نظر بوهلر، روان‌درمانی جریانی است که شیوه درست زیستن با خود و دیگران را به فرد می‌آموزد. از طریق روان‌درمانی کثرت‌فاری و اختلالات روانی درمان می‌شوند. به عقیده پاترسون، بین مشاوره و روان‌درمانی تفاوت مهم و اصولی وجود ندارد، زیرا هدف غایی مشاوره و روان‌درمانی تأمین رشد مناسب و افزایش کارآیی و بهبودی در تعامل فرد با دیگران است. به نظر برامر و شوستروم تفاوت بین مشاوره و روان‌درمانی بیش از آنکه کیفی باشد، کمی است. از طریق مشاوره به اصلاح و رفع مشکلات تربیتی، شغلی، تحصیلی، خانوادگی و بهداشتی افراد عادی در مدت زمان کوتاه اقدام می‌شود، درحالی که با استفاده از روان‌درمانی به حل مشکلات افراد مبتلا به ناراحتی‌های روانی شدیدتر در مدت طولانی‌تری مبادرت می‌گردد. تایلر معتقد است که مشاوره کمک به افراد عادی است که هویت و شناخت روشنی از خود دارند و مشکلات آنان بیشتر ماهیت و جنبه تربیتی دارد. درحالی که از طریق روان‌درمانی به حل مشکلات و اختلالات عمیق شخصیتی اقدام شود.

تفاوت‌های بین مشاوره و روان‌درمانی:

۱- روان‌درمانی عمدتاً در موقعیت‌های درمانی پزشکی صورت می‌گیرد، در صورتی که مشاوره بیشتر در موسسات تربیتی و حرفه‌ای انجام می‌پذیرد. ۲- روان‌درمانی یک فرایند بلند مدت است، در صورتی که مشاوره در کوتاه‌مدت نیز عملی است. ۳- مشاوره به موارد عادی و روان‌درمانی به موارد مرضی و درگیری‌ها و ناسازگاری‌های عمیق شخصیتی توجه دارد؛ در واقع مشاوره به فرد کمک می‌کند تا از توانمندی‌های خود برای سازگاری با محیط استفاده کند. ۴- روان‌درمانی به تبحر در تحلیل فرد همراه با مهارت‌های تشخیصی روانکاوانه نیاز دارد و به اموری توجه می‌شود که در حوزه ناآگاهی فرد قرار دارند، درحالی که در مشاوره توجه به اموری است که در حوزه آگاهی فرد قرار دارند. ۵- روان‌درمانی با افرادی سروکار دارد که دچار آسیب‌های روانی شده‌اند؛ در صورتی که مشاوره سروکار داشتن با افرادی است که مشکلات موقعیتی در زندگی یا مشکلاتی در یکی از مراحل رشد خود دارند. ۶- مشاوره در جهت نیل به هدف‌های باز پروری اما روان‌درمانی در راستای حصول به هدف‌های بازسازی انجام می‌شود. می‌توان نتیجه گرفت که در مشاوره اولاً مسائل حاد عاطفی کمتر مطرح می‌شوند، ثانیاً نسبت به مراجع و نگرانی او نگرش مثبت بیشتری وجود دارد، ثالثاً مدت درمان کوتاه‌تر است.

در زمینه تفاوت مشاوره و مشورت می‌توان گفت که مشاوره یک رابطه یاورانه چهره به چهره است که در آن مراجع حضور دارد و با طرح مشکلات رفتاری خود از تجربه مشاور برای حل مشکلش کمک می‌گیرد، درحالی که در مشورت خود مراجع حضور ندارد چرا که مشورت عبارت است از فرایند کمک به مراجع از طریق شخص دیگر یا کمک به یک سازمان برای بهسازی خدماتی که در آنجا عرضه می‌شود.

۴) راهنمایی و مشاوره در اسلام

راهنمایی در قرآن کریم برای نخستین بار در سوره فاتحه الکتاب (حمد) در آیه ششم مطرح شده است: اهدنا الصراط المستقیم (ما را به راه راست هدایت کن).

خداوند برای راهنمایی بشر پیغمبران خود را مبعوث کرده است، لذا راهنمایی از جانب معصومین نیز مطرح گردیده است. ویژگی‌هایی برای راهنما در اسلام مطرح شده است که عبارتند از: خوش‌خویی و خوش اخلاقی، صداقت در گفتار، تقوا، آگاهی همه جانبه، استقامت و پایداری در حوادث ناگوار و تسلط راهنما بر احساسات خود.

سؤالات چهار گزینه‌ای تألیفی فصل اول

۱- راهنمایی به معنای عام و کلی عبارت است از:

- (۱) دلالت و هدایت و راهبری کردن
(۲) دادن پند و نصیحت به دیگران
(۳) ارائه اطلاعات به افراد
(۴) هدایت کردن

۲- شیوه‌های اجرای راهنمایی برای افراد گوناگون به چه شکلی می‌باشد؟

- (۱) ارائه خدمات به افراد، بدون در نظر گرفتن سن و جنس آنان
(۲) ارائه راهنمایی به طور مطلق و با شیوه‌ای یکسان
(۳) برای آنانی که مشکلات به ظاهر مشابهی دارند، متفاوت است.
(۴) برای آنانی که مشکلات مشابهی دارند، مشابه است.

۳- راهنمایی به عنوان یک خدمت تربیتی به چه مفاهیمی اشاره می‌کند؟

- (۱) روش‌ها و جریان‌هایی است که از طریق ایجاد رابطه یاری‌دهنده، نهایتاً به حل مشکل دانش‌آموز می‌انجامد.
(۲) کمک به فرد در زمینه مشخص و از دیدگاه معینی است.
(۳) تلاش پویایی است که انسان را در خودشناسی و آشنایی با پیرامون یاری می‌دهد.
(۴) جریانی آموزشی است که به رشد شخصیت فرد می‌انجامد.

۴- شرتزر و استون چه تعریفی از راهنمایی ارائه کرده‌اند؟

- (۱) کمک به فرد است تا بتواند فرصت‌های تحصیلی و شغلی و شخصی را به درستی تشخیص دهد و بیشترین بهره ممکن را ببرد.
(۲) فعالیتی است که انسان را از توانایی‌ها و رغبت‌هایش آگاه می‌سازد.
(۳) تلاش پویایی است که انسان را در خودشناسی و آشنایی با پیرامون یاری می‌دهد.
(۴) کمک به فرد در زمینه مشخص و از دیدگاه معینی است.

۵- به نظر مک دانیل راهنمایی در کدام تعریف می‌گنجد؟

- (۱) کمک به فرد است تا بتواند فرصت‌های تحصیلی و شغلی و شخصی را به درستی تشخیص دهد و بیشترین بهره ممکن را ببرد.
(۲) تلاش پویایی است که انسان را در خودشناسی و آشنایی با پیرامون یاری می‌دهد.
(۳) فعالیتی است که انسان را از توانایی‌ها و رغبت‌هایش آگاه می‌سازد.
(۴) کمک به فرد در زمینه مشخص و از دیدگاه معینی است.

۶- کدام دانشمند راهنمایی را فعالیتی دانست که انسان را از توانایی‌ها و رغبت‌هایش آگاه می‌سازد تا فرد در جهت زندگی بهتری گام بردارد؟

- (۱) شرتزر
(۲) ترکسلر
(۳) استون
(۴) پاترسون

۷- پند و نصیحت در چه صورتی ممکن است فرد را در جهت معینی راهنمایی کند؟

- (۱) به هیچ شکلی نمی‌تواند فرد را راهنمایی کند.
(۲) با صراحت بیان شود.
(۳) در همه موارد اثر مخربی دارد.
(۴) به صورت ارتباط متقابل باشد.

۸- به نظر پاترسون راهنمایی کمک منظم به فرد است تا بتواند:

- (۱) توانایی‌ها و محدودیت‌های خود را بشناسد.
(۲) رفتار و حالاتش را در موقعیت‌های گوناگون متعادل سازد و در حل مشکلاتش توفیق یابد.
(۳) تصمیم مناسبی در زمینه تحصیلی و شغلی اتخاذ کند و به حداکثر رشد و کمال برسد.
(۴) همه موارد

۹- با افزایش سن، راهنمایی در چه ابعادی ضرورت می‌یابد؟

- (۱) ذهنی (۲) روانی (۳) اجتماعی و اخلاقی (۴) همه موارد

۱۰- وقتی گفته می‌شود انجام عمل راهنمایی در تمام مقاطع سنی و تحصیلی محرز و ضروری است، به کدام یک از اجزای تعریف راهنمایی اشاره می‌شود؟

- (۱) راهنمایی یک جریان یاری‌دهنده است. (۲) فعالیت‌های راهنمایی منظم و سازمان یافته هستند. (۳) راهنمایی مرکب از یک سلسله فعالیت‌ها است. (۴) راهنمایی به رشد متعادل و همه جانبه انسان می‌انجامد.

۱۱- وقتی گفته می‌شود راهنمایی مرکب از یک سلسله فعالیت‌ها است، به کدام مفهوم اشاره می‌شود؟

- (۱) اعتبار انجام عمل راهنمایی در تمام مقاطع سنی و تحصیلی محرز و ضروری است. (۲) همکاری سازمان‌ها و مؤسسات و افراد متعدد در انجام راهنمایی ضرورت تام دارد. (۳) نمی‌توان اجرای برنامه‌های راهنمایی را فقط به راهنما سپرد. (۴) موارد ۲ و ۳

۱۲- اگر نویسنده به موقع کتاب‌های درسی را در دسترس دانش‌آموزان و معلمان قرار ندهد و یا اگر والدین به موقع با معلم تماس برقرار نسازند، کار آموزشی معلم موفقیت‌آمیز نخواهد بود. این مثال کدام یک از اجزای تعریف راهنمایی را در بر می‌گیرد؟

- (۱) راهنمایی به رشد متعادل و همه جانبه انسان می‌انجامد. (۲) راهنمایی یک جریان یاری‌دهنده است. (۳) راهنمایی مرکب از یک سلسله فعالیت‌ها است. (۴) فعالیت‌های راهنمایی منظم و سازمان یافته هستند.

۱۳- وقتی راهنما به خوبی می‌داند کار را چگونه و از کجا آغاز کند و با چه روشی به اهداف تعیین شده برسد، در کدام یک از اجزای تعریف راهنمایی می‌گنجد؟

- (۱) راهنمایی یک جریان یاری‌دهنده است. (۲) راهنمایی به رشد متعادل و همه جانبه انسان می‌انجامد. (۳) راهنمایی مرکب از یک سلسله فعالیت‌ها است. (۴) فعالیت‌های راهنمایی منظم و سازمان یافته هستند.

۱۴- راهنما نظم و سازمان در کارهایش را از چه طریقی می‌تواند کسب کند؟

- (۱) مطالعه منابع و کتاب‌های راهنمایی (۲) به وسیله تجربه (۳) به وسیله کار (۴) همه موارد

۱۵- راهنمایی به رشد متعادل و همه جانبه انسان می‌انجامد، یعنی:

- (۱) ابعاد وجودی انسان بر یکدیگر تأثیر متقابل دارند و جدا از هم قابل بررسی نیستند. (۲) داشتن نظم و سازمان در راهنمایی باعث صرفه‌جویی در وقت و موجب پیش‌بینی عواقب کار می‌گردد. (۳) همکاری سازمان‌ها و مؤسسات و افراد متعدد در انجام راهنمایی ضرورت تام دارد. (۴) اعتبار انجام عمل راهنمایی در تمام مقاطع سنی و تحصیلی محرز و ضروری است.

۱۶- استفاده از راهنمایی چه تأثیری در آموزش و پرورش دارد؟

- (۱) آموزش و پرورش را مؤثرتر و کارآمدتر می‌سازد. (۲) آموزش و پرورش و راهنمایی لازم و ملزوم هستند. (۳) بر یکدیگر هیچ تأثیری ندارند. (۴) موارد ۱ و ۲

۱۷- کدام مفهوم به معنی تربیت و تغییر و دگرگون‌سازی است و بیشتر با ارزش‌ها ارتباط پیدا می‌کند؟

- (۱) پرورش (۲) عقیده (۳) آموزش (۴) ادراک

۱۸- راهنمایی با کدام یک از فعالیت‌های مدرسه در ارتباط است؟

- (۱) رشته‌ها و دوره‌های تحصیلی و روش‌های آموزش و یادگیری (۲) برنامه‌های درسی و فعالیت‌های مکمل برنامه (۳) بهداشت روانی و جسمی (۴) همه موارد

۱۹- چه رابطه‌ای بین آموزش و پرورش وجود دارد؟

- (۱) از یکدیگر غیر قابل تفکیک هستند.
(۲) از یکدیگر قابل تفکیک هستند.
(۳) لازم و ملزوم یکدیگر هستند.
(۴) موارد ۱ و ۳

۲۰- کدام دانشمند مشاوره را یکی از خدمات راهنمایی می‌شمارد؟

- (۱) پپینسکی (۲) پاترسون (۳) مایر (۴) آریاکل

۲۱- پاترسون چه تعریفی از مشاوره ارائه کرده است؟

- (۱) مشاوره جریانی است که در آن وجود ارتباط خاص بین مراجع و مشاور ضرورت دارد.
(۲) جریانی است که به آن وسیله مراجع با کمک مشاور به بررسی و تحلیل مشکلش اقدام می‌کند.
(۳) جریانی فعال و پویا بین مراجع و مشاور است.
(۴) ارائه اطلاعات صرف و پند دادن و تلقین عقاید را مشاوره به حساب می‌آورد.

۲۲- کدام روان‌شناس از پیروان مکتب روان‌شناسی فردی است؟

- (۱) پاترسون (۲) پپینسکی (۳) دینک مایر (۴) گرانت

۲۳- به نظر کدام دانشمند مشاوره جریانی تخصصی است که به آن وسیله مراجع با کمک مشاور به بررسی و تحلیل مشکلش اقدام می‌کند؟

- (۱) استفلر (۲) آریاکل (۳) گرانت (۴) رابینسون

۲۴- به عقیده دینک مایر مشاوره عبارت است از:

- (۱) جریانی تخصصی که به آن وسیله مراجع با کمک مشاور به بررسی و تحلیل مشکلش اقدام می‌کند.
(۲) جریانی فعال و پویا که به آن وسیله مراجع نحوه برقراری ارتباط با دیگران را می‌آموزد.
(۳) جریانی که از طریق آن سازش مراجع با خود و دیگران و مسئولیت‌پذیری وی افزایش می‌یابد.
(۴) جریان یاری‌دهنده‌ای که مراجع پس از شناخت خصوصیات خویش تصمیم‌گیری معقولی را یاد می‌گیرد.

۲۵- کدام روان‌شناس معتقد است که اعتقادات و نگرش‌ها و رفتار و نهایتاً شیوه زندگی فرد از طریق مشاوره دگرگون می‌شود؟

- (۱) رابینسون (۲) پپینسکی (۳) دینک مایر (۴) آریاکل

۲۶- به نظر پپینسکی مشاوره چه فرایندی است؟

- (۱) از طریق آن مشکلات کنشی نسبتاً سطحی مراجع درمان می‌شود.
(۲) از طریق آن سازش مراجع با خود و دیگران و مسئولیت‌پذیری وی افزایش می‌یابد.
(۳) اعتقادات و نگرش‌ها و رفتار و نهایتاً شیوه زندگی فرد از طریق مشاوره دگرگون می‌شود.
(۴) رابطه‌ای آموزشی بین مراجع و مشاور تلقی می‌شود.

۲۷- استفلر و گرانت چه تعریفی از مشاوره ارائه کرده‌اند؟

- (۱) رابطه‌ای آموزشی بین مراجع و مشاور که در آن بر یادگیری تأکید می‌شود.
(۲) اینکه در مشاوره نباید صرفاً حل مشکلات آنی مراجع مد نظر مشاور باشد.
(۳) جریان یاری‌دهنده‌ای که مراجع پس از شناخت خصوصیات خویش تصمیم‌گیری معقولی را یاد می‌گیرد.
(۴) جریانی آموزشی که به رشد شخصیت فرد می‌انجامد.

۲۸- از دیدگاه مایر در مشاوره چه اتفاقی می‌افتد؟

- (۱) مراجع نحوه برقراری ارتباط با دیگران را می‌آموزد.
(۲) احساسات ناشناخته‌اش را می‌شناسد.
(۳) شیوه‌های معقول برای ارضای نیازهایش را یاد می‌گیرد.
(۴) همه موارد

۲۹- کدام دانشمند معتقد است که از طریق مشاوره سازش مراجع با خود و دیگران و نیز مسئولیت‌پذیری و بلوغ عاطفی وی افزایش می‌یابد؟

- (۱) ترکسلر (۲) دانیل (۳) گوستاد (۴) رابینسون

۳۰- کدام دانشمند بر این عقیده بود که ارائه اطلاعات صرف و پند دادن و تلقین عقاید، مشاوره به حساب نمی‌آید؟

- (۱) پپینسکی (۲) رابینسون (۳) پاترسون (۴) مایر

۳۱- چرا پاترسون ارائه اطلاعات صرف و پند دادن و تلقین عقاید را مشاوره به حساب نمی‌آورد؟

- (۱) چون مشاور صرفاً افکار و عقایدش را برای دیگری بیان می‌کند. (۲) زیرا ارتباط مشاوره‌ای که لازمه درمان است، وجود ندارد. (۳) چون برای مراجع خسته‌کننده است. (۴) موارد ۱ و ۲

۳۲- از نظر گوستاد مشاوره چیست؟

- (۱) جریانی برای توسعه اعتماد به نفس و استقلال
(۲) رابطه‌ای آموزشی بین مراجع و مشاور
(۳) جریانی آموزشی که به رشد شخصیت فرد می‌انجامد.
(۴) یک جریان یادگیری که به آن وسیله مراجع مطالبی را درباره خود یاد می‌گیرد.

۳۳- کدام دانشمند معتقد است که در مشاوره صرفاً نباید حل مشکلات آنی مراجع مد نظر مشاور باشد؟

- (۱) ترکسلر (۲) هکنی (۳) گوستاد (۴) رن

۳۴- به عقیده ترکسلر، در مشاوره چه چیزی باید مد نظر قرار گیرد؟

- (۱) صرفاً حل مشکلات آنی مراجع مد نظر می‌باشد.
(۲) ایجاد و توسعه اعتماد به نفس و استدلال و افزایش قدرت مبارزه با مشکلات
(۳) گسترش رشد فکری مراجع
(۴) موارد ۲ و ۳

۳۵- ویلیامسون چه تعریفی از مشاوره ارائه کرده است؟

- (۱) جریانی است آموزشی که به رشد شخصیت فرد می‌انجامد.
(۲) جریان یادگیری است که به آن وسیله مراجع مطالبی را درباره خود یاد می‌گیرد.
(۳) رابطه آموزشی بین مراجع و مشاور تلقی می‌شود.
(۴) ایجاد و توسعه اعتماد به نفس و استقلال.

۳۶- در فرایند مشاوره چه هدفی در اولویت قرار دارد؟

- (۱) اتخاذ تصمیمی معقول و منطقی
(۲) برقراری تعامل و رابطه مداوم هدفدار بین مراجع و مشاور
(۳) اتخاذ تصمیمی که با نیازها و امکانات شخصی مشاور سازگار باشد.
(۴) اتخاذ تصمیمی که با نیازها و امکانات اجتماعی مراجع سازگار باشد.

۳۷- کدام دانشمندان مشاوره را جریان تخصصی ویژه‌ای قلمداد می‌کنند که مراجع از طریق ارتباط با مشاور، به حل مشکلش موفق می‌شود؟

- (۱) هکنی و گوستاد (۲) هکنی و نای (۳) دانیل و رن (۴) شرتزر و نای

۳۸- طبق تعریف کدام دانشمند از مشاوره، مشاور می‌کوشد تا با بهره‌گیری از صلاحیت‌های علمی و تجارب شغلی خود، مراجع را در شناخت امکانات و کسب بینش بیشتر یاری دهد؟

- (۱) مک دانیل (۲) رن (۳) ویلیامسون (۴) گوستاد

۳۹- طبق دیدگاه کدام دانشمند احترام به مراجع و تشویق او به کسب بینش جدید به منظور تغییر رفتار وی نقش به سزایی دارد؟
(۱) هکنی (۲) مک دانیل (۳) شرتزر (۴) رن

۴۰- شرتزر و استون چه تعریفی از مشاوره ارائه داده اند؟

- (۱) جریان یادگیری که به آن وسیله مراجع مطالبی درباره خود و مناسباتش یاد می گیرد.
- (۲) جریانی آموزشی است که به رشد شخصیت فرد می انجامد.
- (۳) رابطه یاری دهنده ای که مراجع پس از شناخت خصوصیات خویش تصمیم گیری مناسبی را یاد می گیرد.
- (۴) جریانی که در آن ارتباط خاص بین مراجع و مشاور ضرورت دارد.

۴۱- مشاوره از دیدگاه رن چگونه تعریف شده است؟

- (۱) جریان یادگیری که به آن وسیله مراجع مطالبی درباره خود و مناسباتش یاد می گیرد.
- (۲) رابطه ای هدف دار و پویا که مراجع را در خودشناسی و تصمیم گیری مناسب و ارضای نیازهایش یاری می دهد.
- (۳) رابطه ای آموزشی بین مراجع و مشاور که در آن بر یادگیری تأکید می شود.
- (۴) جریانی است آموزشی که به رشد شخصیت فرد می انجامد.

۴۲- در جریان مشاوره چه روندی طی می شود؟

- (۱) مراجع از طریق گفتگو با مشاور در یک جو مملو از تفاهم، خود را بهتر می شناسد.
- (۲) مراجع چگونگی تصمیم گیری را می آموزد.
- (۳) در نهایت مراجع راه حلی برای مشکلش پیدا می کند.
- (۴) همه موارد

۴۳- به اعتقاد کدام دانشمند مشاوره یک سلسله تماس های حضوری بین مشاور و مراجع است که به آن وسیله مراجع به تفکر درباره نگرش ها و امکاناتش تشویق و روش های سازگاری را یاد می گیرد؟

- (۱) ویلیامسون (۲) ترکسلر (۳) مک دانیل (۴) رن

۴۴- راهنمایی جنبه و مشاوره دارد.

- (۱) پیشگیری- بُعد درمانی
- (۲) درمانی- جنبه درمانی
- (۳) پیشگیری- جنبه پیشگیری
- (۴) درمانی- جنبه پیشگیری

۴۵- به اعتقاد کدام دانشمند، روان درمانی جریانی است که شیوه درست زیست با خود و دیگران را به فرد می آموزد؟

- (۱) تایلر (۲) برامر (۳) بوهرلر (۴) ویلیامسون

۴۶- مشاوره با راهنمایی چه تفاوتی دارد؟

- (۱) راهنمایی برنامه ها و فعالیت های کمک به فرد را شامل می گردد و مشاوره یکی از خدمات خاص راهنمایی است.
- (۲) مشاوره تمام برنامه ها و فعالیت های کمک به فرد را شامل می گردد و راهنمایی یکی از خدمات و تکنیک های خاص مشاوره است.
- (۳) مشاوره جنبه پیشگیری و راهنمایی جنبه درمانی دارد.
- (۴) هیچ تفاوتی بین آن دو وجود ندارد.

۴۷- به عقیده پاترسون چه تفاوتی بین مشاوره و روان درمانی وجود دارد؟

- (۱) تفاوت آن ها بیشتر از آن که کیفی باشد، کمی است.
- (۲) تفاوت مهم و اصولی وجود ندارد.
- (۳) تفاوت آن ها بیشتر از آنکه کمی باشد، کیفی است.
- (۴) مشاوره کمک به افراد غیر عادی است که مشکلات آنان جنبه تربیتی دارد و روان درمانی به حل اختلالات عمیق شخصیتی اقدام می کند.

۴۸- به اعتقاد تایلر چه تفاوتی بین مشاوره و روان‌درمانی وجود دارد؟

- (۱) این که تفاوت آن‌ها بیش از آن که کیفی باشد، کمی است.
- (۲) تفاوت مهم و اصولی وجود ندارد.
- (۳) مشاوره کمک به افراد عادی است که مشکلات آنان جنبه تربیتی دارد و روان‌درمانی به حل اختلالات عمیق شخصیتی اقدام می‌کند.
- (۴) مشاوره کمک به افراد غیر عادی است که مشکلات آنان جنبه تربیتی دارد و روان‌درمانی به حل اختلالات عمیق شخصیتی اقدام می‌کند.

۴۹- از طریق روان‌درمانی چه خدماتی به افراد ارائه می‌شود؟

- (۱) کز رفتاری‌ها درمان می‌شوند.
- (۲) اختلالات روانی درمان می‌شوند.
- (۳) سازمان شخصیت درمانجو بر اساس معیارهای مطلوب فردی و اجتماعی تغییر می‌کنند.
- (۴) همه موارد

۵۰- کدام دانشمند براین اعتقاد است که هدف غایی مشاوره و روان‌درمانی تأمین رشد مناسب و افزایش کارایی و بهبود در تعامل فرد با دیگران است؟

- (۱) پاترسون
- (۲) تایلر
- (۳) بوهرلر
- (۴) ترکسلر

۵۱- به نظر برامرو شوستروم چه تفاوتی بین مشاوره و روان‌درمانی وجود دارد؟

- (۱) تفاوت مهم و اصولی وجود ندارد.
- (۲) تفاوت بیشتر کیفی است تا کمی
- (۳) تفاوت بیشتر کمی است تا این که کیفی باشد.
- (۴) تفاوتی وجود ندارد.

۵۲- از دید برامرو شوستروم از طریق مشاوره چه خدماتی به افراد ارائه می‌شود؟

- (۱) به اصلاح و رفع مشکلات تربیتی، افراد عادی در مدت زمان کوتاه اقدام می‌شود.
- (۲) به اصلاح و رفع مشکلات تربیتی، شغلی، خانوادگی و بهداشتی افراد عادی در مدت زمان درازی اقدام می‌شود.
- (۳) به اصلاح و رفع مشکلات تربیتی، شغلی، خانوادگی و بهداشتی افراد عادی در مدت زمان کوتاه اقدام می‌شود.
- (۴) به اصلاح و رفع مشکلات تربیتی، شغلی، خانوادگی و بهداشتی افراد غیرعادی در مدت زمان کوتاه اقدام می‌شود.

۵۳- کدام فرایند در روان‌شناسی قلب راهنمایی به حساب می‌آید؟

- (۱) درمان
- (۲) مشاوره
- (۳) گروه درمانی
- (۴) رفتار درمانی

۵۴- وجود چه مسائلی راهنمایی شغلی را ضروری ساخت؟

- (۱) پیدایش مشاغل متنوع
- (۲) نیاز به تخصص در انجام کارها
- (۳) افزایش جمعیت
- (۴) موارد ۱ و ۲

۵۵- در چه صورتی نیاز به خدمات راهنمایی بیشتر احساس می‌گردد؟

- (۱) مهاجرت به شهرها بیشتر صورت گیرد.
- (۲) هر قدر جامعه گسترده‌تر و روابط افراد پیچیده‌تر باشد.
- (۳) فاصله سنی والدین با فرزندان بسیار زیاد باشد.
- (۴) والدین در سنین پایین ازدواج کرده باشند.

۵۶- فراهم آوردن زمینه‌ها و عوامل برای به فعلیت رساندن تمام استعدادهای انسان و سوق دادن او به سوی اهداف مطلوب از طریق برنامه‌های سنجیده چه نامیده می‌شود؟

- (۱) آموزش
- (۲) پرورش
- (۳) نگرش
- (۴) آموزش و پرورش

۵۷- کدام گزینه صحیح نیست؟

- (۱) راهنمایی را می‌توان بخشی از آموزش و پرورش تلقی کرد.
- (۲) به خاطر تنوع رشته‌های تحصیلی و شغلی ضرورت متخصصان راهنمایی تحصیلی و شغلی احساس می‌شود.
- (۳) دانش‌آموز یکی از قطب‌های جریان آموزش و پرورش است.
- (۴) مفاهیم آموزش و پرورش به درستی از یکدیگر قابل تفکیک هستند.

۵۸- آموزش و پرورش چه زمانی مؤثر و مفید خواهد بود؟

- (۱) دانش آموز از آمادگی کافی ذهنی و روانی برخوردار باشد.
- (۲) دانش آموز از آمادگی کافی اجتماعی برخوردار باشد.
- (۳) دانش آموز از آمادگی جسمی، ذهنی، روانی، اجتماعی و اخلاقی برخوردار باشد.
- (۴) از امکانات پیشرفته‌ای استفاده شود.

۵۹- چرا دانش آموز باید آمادگی ذهنی و استعداد و رغبت برای یادگیری موضوع داشته باشد؟

- (۱) چون علی‌رغم تلاش بسیار در ادامه تحصیل شکست خواهد خورد.
- (۲) چون با مسائل و مشکلات روانی متعددی مواجه خواهد شد.
- (۳) چون علی‌رغم تلاش بسیار در ادامه تحصیل شکست می‌خورد و دچار بیماری‌های روانی حادی می‌شود.
- (۴) موارد ۱ و ۲

۶۰- برای نیل به اهداف آموزش و پرورش، معلم باید دارای چه شرایطی باشد؟

- (۱) روش‌های کار کردن صحیح با دانش‌آموزان را بداند.
- (۲) خوش‌بین باشد.
- (۳) در موضوع درس تخصص داشته باشد.
- (۴) موارد ۱ و ۳

۶۱- اگر معلم علاوه بر مهارت در روش‌های تدریس از فنون راهنمایی نیز مطلع باشد، می‌تواند:

- (۱) محیطی فراهم کند که دانش‌آموزان بدون ترس از تنبیه درس را یاد بگیرند.
- (۲) نکات قوت دانش‌آموز را می‌شناسد و درصدد اصلاح موارد ضعف او برمی‌آید.
- (۳) به رفع علایم ناسازگاری مبادرت کند و با آگاهی از تفاوت‌های فردی رشد جنبه‌های گوناگون شخصیت دانش‌آموز را تقویت می‌کند.
- (۴) همه موارد

۶۲- چرا معلم نیز برای نیل به اهداف آموزش و پرورش رکن مهمی محسوب می‌شود؟

- (۱) چون باید از آمادگی کافی برخوردار باشد.
- (۲) چون مسائل و مشکلات شخصی و خانوادگی معلمان در کارایی او تأثیر می‌گذارد.
- (۳) چون معلمی که بر درش مسلط نیست قدرت اداره کلاس را ندارد.
- (۴) همه موارد

۶۳- رکن سومی که در آموزش و پرورش مطرح می‌شود و دانش آموز و معلم را به هم می‌پیوندد، عبارت است از:

- (۱) مدرسه
- (۲) موضوع
- (۳) مدیر
- (۴) فضای آموزشی

۶۴- چرا موضوع به‌عنوان رکن مهمی در آموزش و پرورش مطرح می‌باشد؟

- (۱) چون باید در تهیه و تدوین موضوع به تفاوت‌های فردی دانش‌آموز توجه شود.
- (۲) چون برنامه‌های آموزشی و موضوع‌های درسی باید با توجه به امکانات و توانایی‌های یادگیرنده تهیه و تدوین شود.
- (۳) چون باید قادر به تمییز دانش‌آموز باهوش از دانش‌آموز کم‌هوش یا کندذهن شود.
- (۴) موارد ۱ و ۲

۶۵- اگر موضوع با و دانش آموز هماهنگ نباشد، دانش آموز موضوع را یاد نخواهد گرفت.

- (۱) توان و خواسته
- (۲) استعداد و رغبت
- (۳) توان و مطلب مورد یادگیری
- (۴) موارد ۱ و ۲

۶۶- برای جلوگیری از مردودی دانش آموز از دیدگاه راهنمایی چه توصیه‌ای می‌شود؟

- (۱) تهیه و تدوین کتب درسی توسط گروهی از متخصصان هر رشته و نظرخواهی مداوم از مدرسان آن دروس انجام گیرد.
- (۲) اجرای یک آزمون هوشی
- (۳) نظرخواهی مداوم از مدرسان آن درس
- (۴) موارد ۱ و ۳

۶۷- آیه «ذَلِكِ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ» به کدام موضوع اشاره دارد؟

- (۱) قیامت (۲) راهنمایی (۳) غیبت (۴) مرگ

۶۸- مفهوم راهنمایی در قرآن کریم برای نخستین بار در کدام سوره و در کدام آیه مطرح شد؟

- (۱) بقره- نوزدهم (۲) مؤمنون- ششم (۳) فاتحه الكتاب- ششم (۴) فاتحه الكتاب- سوم

۶۹- کدام آیه در سوره فاتحه الكتاب نمایانگر مفهوم راهنمایی است؟

- (۱) إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (۲) مَالِكِ يَوْمَ الدِّينِ (۳) غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ (۴) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

۷۰- در سوره بقره در چه آیاتی مفهوم راهنمایی مطرح شده است؟

- (۱) ۵ تا ۲ (۲) ۳ تا ۶ (۳) ۶ تا ۱۲ (۴) ۷ تا ۸

۷۱- حضرت علی (ع) درباره ضرورت و شیوه راهنمایی چه فرموده‌اند؟

- (۱) با دوست دورانیش و مهربان مشورت کردن پیروزی می‌آورد.
(۲) هیچ قومی مشورت نکردند مگر این که به صلاح و شایستگی هدایت شوند.
(۳) طلب مشورت هم‌چون چشم هدایت است.
(۴) همه موارد

۷۲- ویژگی‌های راهنما در اسلام چه مواردی را دربرمی‌گیرد؟

- (۱) خوش اخلاقی و صداقت در گفتار (۲) آگاهی همه جانبه
(۳) استقامت و پایداری (۴) همه موارد

۷۳- کدام سوره در ارتباط با ویژگی‌های راهنما آمده است؟ (ای محمد اگر تو بدخو و درشت و سخت‌دل بودی مردم از اطراف تو پراکنده می‌شدند.)

- (۱) آل عمران (۲) مؤمنون (۳) توبه (۴) کهف

۷۴- وقتی گفته می‌شود که راهنما باید به آنچه که دیگران را راهنمایی می‌کند، واقف و آگاه و عالم باشد، به کدام یک از خصایص او از دیدگاه اسلام اشاره می‌شود؟

- (۱) آگاهی همه جانبه (۲) صداقت در گفتار (۳) استقامت و پایداری (۴) تقوا

۷۵- وقتی گفته می‌شود تسلط راهنما بر احساسات خود ضروری است و هیچ عاملی نباید او را متزلزل سازد، کدام یک از خصایص او مد نظر می‌باشد؟

- (۱) تقوا (۲) استقامت و پایداری (۳) آگاهی همه جانبه (۴) خوش خلقی

۷۶- پیامبر اکرم (ص) در جنگ‌ها با صحابه خود حضور می‌یافتند و هم‌چون سرباز عادی می‌جنگیدند، کدام یک از خصایص راهنما در مورد ایشان صدق می‌کند؟

- (۱) استقامت (۲) پایداری (۳) صداقت در گفتار و تقوا (۴) آگاهی همه جانبه

پاسفنامه سوالات چهارگزینه‌ای تألیفی فصل اول

- ۱- گزینه «۱»
راهنمایی به معنای عام و کلی عبارت است از دلالت و هدایت و رهبری کردن.
- ۲- گزینه «۳»
شیوه‌های اجرای راهنمایی برای افراد گوناگون حتی آنانی که مشکلات به ظاهر مشابهی دارند، متفاوت است.
- ۳- گزینه «۱»
راهنمایی به عنوان یک خدمت تربیتی به مجموعه روش‌ها و جریان‌هایی اطلاق می‌شود که از طریق ایجاد رابطه یاری‌دهنده نهایتاً به حل مشکل دانش‌آموز می‌انجامد.
- ۴- گزینه «۳»
به نظر شرتزر و استون راهنمایی تلاش پویایی است که انسان را در خودشناسی و آشنایی با پیرامون یاری می‌دهد.
- ۵- گزینه «۱»
به نظر مک دانیل راهنمایی کمک به فرد است تا بتواند فرصت‌های شغلی و تحصیلی و شخصی را به درستی و آگاهانه تشخیص دهد و از هر موقعیت بیشترین استفاده و بهره ممکن را ببرد.
- ۶- گزینه «۲»
به اعتقاد ترکسلر راهنمایی فعالیتی است که انسان را از توانایی‌ها و رغبت‌هایش آگاه می‌سازد و موجب می‌شود که فرد پس از شناخت توانایی‌ها و محدودیت‌هایش در جهت زندگی بهتری گام بردارد.
- ۷- گزینه «۴»
اگر نصیحت و پند به صورت ارتباط متقابل باشد، ممکن است فرد را در جهت معین راهنمایی کند.
- ۸- گزینه «۴»
به نظر پاترسون راهنمایی کمک منظم به فرد است تا بتواند توانایی‌ها و محدودیت‌های خود را بشناسد. رفتار و حالاتش را در موقعیت‌های گوناگون متعادل سازد، در حل مشکلاتش توفیق یابد. تصمیم مناسبی در زمینه تحصیلی اتخاذ کند. شغل مناسبی برگزیند و نهایتاً به حداکثر رشد و کمال برسد.
- ۹- گزینه «۴»
راهنمایی نوزاد که در آغاز بیشتر در بُعد جسمی او متمرکز است با افزایش سن، راهنمایی در ابعاد ذهنی، روانی، اجتماعی و اخلاقی نیز ضرورت می‌یابد.
- ۱۰- گزینه «۱»
راهنمایی یک جریان یاری‌دهنده است. جریان راهنمایی، یک امر مداوم و مستمر است و به همین اعتبار انجام عمل راهنمایی در تمام مقاطع سنی و تحصیلی محرز و ضروری است.
- ۱۱- گزینه «۴»
راهنمایی از یک سلسله فعالیت‌ها مرکب است. از این رو همکاری سازمان‌ها و مؤسسات و افراد متعدد در انجام راهنمایی ضرورت تام دارد و همکاری همگان و تمام افراد و مؤسسات جامعه در موفقیت برنامه عمل ضروری محسوب می‌شود و نمی‌توان اجرای برنامه‌های راهنمایی را فقط به راهنما سپرد.
- ۱۲- گزینه «۳»
راهنمایی از یک سلسله فعالیت‌ها مرکب است. به عنوان مثال اگر نویسنده به موقع کتاب‌های درسی را در دسترس دانش‌آموزان و معلمان قرار ندهد و یا اگر والدین به موقع با معلم تماس برقرار نسازند، کار آموزش معلم موفقیت‌آمیز نخواهد بود.
- ۱۳- گزینه «۴»
فعالیت‌های راهنمایی منظم و سازمان‌یافته هستند یعنی راهنما به خوبی می‌داند که کار را چگونه و از کجا آغاز کند و با چه روشی به اهداف تعیین شده برسد.

۱۴- گزینه «۴»

☞ راهنمایی می‌تواند نظم و سازمان در کارهایش را از طریق مطالعه منابع و کتاب‌های راهنمایی و نیز به وسیله کار و تجربه کسب کند.

۱۵- گزینه «۱»

☞ راهنمایی به رشد متعادل و همه جانبه انسان می‌انجامد، یعنی ابعاد وجودی انسان بر یکدیگر تأثیر متقابل دارند و جدا از هم قابل بررسی نیستند.

۱۶- گزینه «۴»

☞ راهنمایی و آموزش و پرورش از یکدیگر غیر قابل تفکیک هستند و استفاده از راهنمایی، آموزش و پرورش را مؤثرتر و کارآمدتر می‌سازد.

۱۷- گزینه «۱»

☞ پرورش به معنی تربیت و تغییر و دگرگون‌سازی است و بیشتر با ارزش‌ها ارتباط پیدا می‌کند.

۱۸- گزینه «۴»

☞ راهنمایی با تمام فعالیت‌های مدرسه از جمله رشته‌ها و دوره‌های تحصیلی، روش‌های آموزش و یادگیری، برنامه‌های درسی و فعالیت‌های مکمل برنامه، بهداشت روانی و جسمی و ارتباط خانواده و مدرسه مربوط است.

۱۹- گزینه «۲»

☞ آموزش و پرورش و راهنمایی لازم و ملزوم هستند و تفکیک آنها ممکن نیست.

۲۰- گزینه «۲»

☞ پاترسون مشاوره را یکی از خدمات راهنمایی می‌شمارد.

۲۱- گزینه «۱»

☞ به نظر پاترسون مشاوره جریانی است که در آن وجود ارتباط خاص بین مراجع و مشاور وجود دارد.

۲۲- گزینه «۳»

☞ دینک مایر از پیروان مکتب روان‌شناسی فردی است.

۲۳- گزینه «۲»

☞ به نظر آرباکل مشاوره جریانی تخصصی بین مراجع و مشاور است که به آن وسیله مراجع با کمک مشاور به بررسی و تحلیل مشکلش اقدام می‌کند و بر نکات ناشناخته شخصیت خود آگاهی می‌یابد و بر اثر تعامل و رابطه مشاوره‌ای با مشاور به جستجوی راه حل برای مشکلاتش می‌پردازد و درهای دنیای روشن‌تری را بر خویشتن می‌گشاید.

۲۴- گزینه «۲»

☞ به عقیده دینک مایر مشاوره جریانی فعال و پویا بین مراجع و مشاور است که به آن وسیله مراجع نحوه برقراری ارتباط با دیگران را می‌آموزد، شیوه‌های معقول برای ارضای نیازهایش را یاد می‌گیرد. احساسات ناشناخته‌اش را می‌شناسد، اطلاعات وسیع و عمیقی درباره خویشتن به‌دست می‌آورد و پس از شناخت اهداف زندگی چگونگی رسیدن به آنها را معین می‌سازد.

۲۵- گزینه «۳»

☞ از دیدگاه دینک مایر، اعتقادات و نگرش‌ها و رفتار و نهایتاً شیوه زندگی فرد از طریق مشاوره دگرگون می‌شود.

۲۶- گزینه «۱»

☞ به نظر پپینسکی از طریق مشاوره، مشکلات کنشی نسبتاً سطحی مراجع که خود در اثر یادگیری پدید آمده‌اند، درمان می‌شود.

۲۷- گزینه «۳»

☞ استفلر و گرانت مشاوره را رابطه یاری‌دهنده‌ای می‌دانند که مراجع پس از شناخت خصوصیات خویش، نهایتاً تصمیم‌گیری معقول و مناسبی را یاد می‌گیرد.

۲۸- گزینه «۴»

☞ به عقیده دینک مایر در مشاوره مراجع نحوه برقراری ارتباط با دیگران را می‌آموزد. احساسات ناشناخته‌اش را می‌شناسد و شیوه‌های معقول برای ارضای نیازهایش را یاد می‌گیرد.

۲۹- گزینه «۴»

☞ به اعتقاد رابینسون از طریق مشاوره، سازش مراجع با خود و دیگران و نیز مسئولیت‌پذیری و بلوغ عاطفی وی افزایش می‌یابد.

۳۰- گزینه «۳»

☞ پاترسون مشاوره را یکی از خدمات راهنمایی می‌شمارد و ارائه اطلاعات صرف و پند دادن و تلقین عقاید را مشاوره به حساب نمی‌آورد.

۳۱- گزینه «۴»

☞ پاترسون ارائه اطلاعات صرف و پند دادن و تلقین عقاید را مشاوره به حساب نمی‌آورد زیرا در این موارد، ارتباط مشاوره‌ای که لازمه درمان است وجود ندارد و مشاور صرفاً افکار و عقایدش را برای دیگری بیان می‌کند.

۳۲- گزینه «۲»

☞ گوستاد مشاوره را رابطه‌ای آموزشی بین مراجع و مشاور تلقی می‌کند که در آن بر یادگیری تأکید می‌شود و مشاور می‌کوشد تا با بهره‌گیری از صلاحیت‌های علمی و تجارب شغلی خود، مراجع را در شناخت امکانات و کسب بینش بیشتر در جهت حل مشکلاتش یاری دهد.

۳۳- گزینه «۱»

☞ به عقیده ترکسلر در مشاوره نباید صرفاً حل مشکلات آنی مراجع مد نظر مشاور باشد.

۳۴- گزینه «۴»

☞ به عقیده ترکسلر نقش اصلی و اساسی مشاوره ایجاد و توسعه اعتماد به نفس و استقلال و افزایش قدرت مبارزه با مشکلات و گسترش رشد فکری مراجع است.

۳۵- گزینه «۱»

☞ از دیدگاه ویلیامسون مشاوره جریانی آموزشی است که به رشد شخصیت فرد می‌انجامد.

۳۶- گزینه «۲»

☞ در مشاوره اولاً برقراری تعامل و رابطه مداوم و هدف‌دار بین مراجع و مشاور ضروری است. ثانیاً هدف غایی، اتخاذ تصمیمی معقول و منطقی است که با نیازها و امکانات شخصی و اجتماعی مراجع سازگار باشد.

۳۷- گزینه «۲»

☞ هکنی و نای مشاوره را جریان تخصصی ویژه‌ای قلمداد می‌کنند که به آن وسیله مراجع از طریق ارتباط با مشاور به حل مشکلش موفق می‌شود.

۳۸- گزینه «۴»

☞ گوستاد معتقد است که مشاور می‌کوشد تا با بهره‌گیری از صلاحیت‌های علمی و تجارب شغلی خود، مراجع را در شناخت امکانات و کسب بینش بیشتر در جهت حل مشکلاتش یاری دهد.

۳۹- گزینه «۲»

☞ به اعتقاد مک دانیل احترام به مراجع و تشویق او به کسب بینش جدید به منظور تغییر رفتار وی نقش به‌سزایی دارد.

۴۰- گزینه «۱»

☞ به نظر شرترز و استون مشاوره یک جریان یادگیری است. که به آن وسیله مراجع مطالبی را درباره خود و مناسباتش یاد می‌گیرد.

۴۱- گزینه «۲»

☞ به نظر رن مشاوره رابطه‌ای هدف‌دار و پویاست که مراجع را در خودشناسی و تصمیم‌گیری مناسب و ارضای نیازهایش یاری می‌دهد.

۴۲- گزینه «۴»

☞ در مشاوره به‌عنوان یک فعالیت تخصصی مراجع از طریق گفتگو با مشاور در یک جو مملو از تفاهم، خود را بهتر و بیشتر می‌شناسد، چگونگی تصمیم‌گیری را می‌آموزد و سرانجام راه حلی برای مشکلش پیدا می‌کند.

۴۳- گزینه «۳»

☞ به نظر مک دانیل مشاوره یک سلسله تماس‌های حضوری بین مشاور و مراجع است که به آن وسیله به تفکر درباره نگرش‌ها و طرح‌ها و امکاناتش تشویق می‌شود و روش‌های سازگار مؤثرتر با خود و دیگران را یاد می‌گیرد.

۴۴- گزینه «۱»

☞ راهنمایی جنبه پیشگیری دارد و مشاوره در وهله اول بُعد درمانی دارد.

۴۵- گزینه «۳»

☞ به نظر بوهرلر روان‌درمانی، جریانی است که شیوه درست زیستن با خود و دیگران را به فرد می‌آموزد.

۴۶- گزینه «۱»

مشاوره با راهنمایی تفاوت دارد. راهنمایی مفهوم وسیعی دارد و تمام برنامه‌ها و فعالیت‌هایی را که برای کمک به فرد تهیه می‌شوند، شامل می‌گردد درحالی‌که مشاوره یکی از خدمات و تکنیک‌های خاص راهنمایی است.

۴۷- گزینه «۲»

به عقیده پاترسون بین مشاوره و روان‌درمانی، تفاوت مهم و اصولی وجود ندارد.

۴۸- گزینه «۳»

تایلر معتقد است که مشاوره کمک به افراد عادی است که هویت و شناخت روشنی از خود دارند و مشکلات آنان بیشتر ماهیت و جنبه تربیتی دارد. درحالی‌که از طریق روان‌درمانی به حل مشکلات و اختلالات عمیق شخصیتی اقدام می‌شود.

۴۹- گزینه «۴»

از طریق روان‌درمانی کژ رفتاری‌ها و اختلالات روان‌درمانی درمان می‌شوند و سازمان شخصیت درمان‌جو بر اساس معیارهای مطلوب فردی و اجتماعی تغییر می‌کند.

۵۰- گزینه «۱»

پاترسون معتقد است هدف غایی مشاوره و روان‌درمانی تأمین رشد مناسب و افزایش کارایی و بهبودی در تعامل فرد با دیگران است.

۵۱- گزینه «۴»

به نظر برامر و شوستروم تفاوت بین مشاوره و روان‌درمانی بیش از آنکه کیفی باشد، کمی است.

۵۲- گزینه «۴»

به نظر برامر و شوستروم از طریق مشاوره به اصلاح و رفع مشکلات تربیتی، شغلی، تحصیلی، خانوادگی و بهداشتی افراد عادی در مدت زمان کوتاه اقدام می‌شود. درحالی‌که با استفاده از روان‌درمانی به حل مشکلات افراد مبتلا به ناراحتی‌های روانی شدیدتر در مدت طولانی‌تری مبادرت می‌گردد.

۵۳- گزینه «۳»

مشاوره یکی از خدمات و تکنیک‌های خاص راهنمایی است و اصطلاحاً قلب راهنمایی به حساب می‌آید.

۵۴- گزینه «۴»

پیدایش مشاغل متنوع و متعدد و نیاز به تخصص در انجام کارها، راهنمایی شغلی را ضروری ساخت.

۵۵- گزینه «۲»

هر قدر جامعه گسترده‌تر و روابط افراد پیچیده‌تر باشد نیاز به ارائه خدمات راهنمایی بیشتر احساس می‌گردد.

۵۶- گزینه «۴»

آموزش و پرورش عبارت از فراهم آوردن زمینه‌ها و عوامل برای به فعلیت رساندن و شکوفا کردن تمام استعدادهای انسان و سوق دادن او به سوی اهداف مطلوب از طریق برنامه‌ای سنجیده و حساب شده است.

۵۷- گزینه «۴»

راهنمایی را می‌توان بخشی از آموزش و پرورش تلقی کرد. با تنوع و تعداد رشته‌های تحصیلی و شغلی امکان انتخاب صحیح و مناسب برای دانش‌آموزان به سادگی میسر نیست و در این زمینه به متخصصان راهنمایی، تحصیلی و شغلی نیاز شدیدی احساس می‌شود. دانش‌آموز یکی از قطب‌های جریان آموزش و پرورش است. مفاهیم آموزش و پرورش به درستی از یکدیگر قابل تفکیک نیستند.

۵۸- گزینه «۳»

آموزش و پرورش زمانی مؤثر و مفید خواهد بود و به درستی انجام خواهد پذیرفت که دانش‌آموز از آمادگی کافی در ابعاد جسمی، ذهنی، روانی، اجتماعی و اخلاقی برخوردار باشد.

۵۹- گزینه «۴»

دانش‌آموز باید آمادگی ذهنی و استعداد و رغبت برای یادگیری موضوع داشته باشد. در غیر این صورت علی‌رغم تلاش بسیار، در ادامه تحصیل شکست خواهد خورد و با مسائل و مشکلات روانی متعددی مواجه خواهد شد.

۶۰- گزینه «۴»

برای نیل به اهداف آموزش و پرورش معلم باید روش‌های کار کردن صحیح با دانش‌آموز را بداند و در موضوع درس تخصص داشته باشد.

۶۱- گزینه «۴»

☞ اگر معلم علاوه بر مهارت در روش‌های تدریس از فنون راهنمایی نیز مطلع باشد، اولاً می‌تواند محیطی فراهم آورد که در آن دانش‌آموزان بدون آن که از تنبیه و نمره کم بترسند، درس را یاد بگیرند و به تقلب و دروغ هم متوسل نشوند. ثانیاً نکات قوت دانش‌آموز را می‌شناسد و درصدد اصلاح موارد ضعف او برمی‌آید. ثالثاً به محض مشاهده علایم ناسازگاری و اشکال در یادگیری دانش‌آموز به رفع آن مبادرت می‌ورزد و رابعاً با اطلاع و آگاهی از تفاوت‌های فردی و اعمال روش‌های مناسب، یادگیری و رشد جنبه‌های گوناگون شخصیت دانش‌آموز را تسریع و تقویت می‌کند.

۶۲- گزینه «۴»

☞ معلم رکن مهمی در آموزش و پرورش محسوب می‌شود و باید از آمادگی کافی برخوردار باشد. مسائل و مشکلات شخصی و خانوادگی معلمان در کارایی آنان تأثیر می‌گذارد. معلمی که در درسش مسلط نیست در کلاس احساس امنیت نمی‌کند و قدرت اداره کلاس را ندارد.

۶۳- گزینه «۲»

☞ موضوع رکن سوم است که در آموزش و پرورش مطرح می‌شود و دانش‌آموز و معلم را به هم می‌پیوندد.

۶۴- گزینه «۴»

☞ توجه به موضوع برای حصول اهداف آموزش و پرورش ضرورت دارد، چنانچه در تهیه و تدوین و تنظیم موضوع که دانش‌آموز درصدد یادگیری آن است به تفاوت‌های فردی دانش‌آموز توجه نشود تلاش معلم و دانش‌آموز به نتیجه مطلوبی نخواهد رسید و بخشی از اهداف آموزش و پرورش تحقق نخواهد یافت.

۶۵- گزینه «۴»

☞ چنانچه موضوع با توان (استعداد) و خواسته (رغبت) دانش‌آموز هماهنگ نباشد، در هر مورد با پیدایش دور باطل، دانش‌آموز موضوع را یاد نخواهد گرفت.

۶۶- گزینه «۴»

☞ برای رفع اشکال (مردودی دانش‌آموز) از دیدگاه راهنمایی توصیه می‌شود که تهیه و تدوین کتب درسی توسط گروهی از متخصصان هر رشته و نظرخواهی مداوم از مدرسان آن دروس انجام گیرد.

۶۷- گزینه «۲»

☞ آیه ذَلِكِ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ (این کتاب- یعنی قرآن- در آن تردیدی نیست و برای پرهیزگاران راهنما و هدایت‌کننده است.) به موضوع راهنمایی اشاره دارد.

۶۸- گزینه «۳»

☞ راهنمایی در قرآن کریم برای نخستین بار در سوره فاتحه الکتاب در آیه ششم مطرح شده است.

۶۹- گزینه «۱»

☞ آیه (اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ) یعنی ما را به راه راست راهنمایی کن، نمایانگر مفهوم راهنمایی است.

۷۰- گزینه «۲»

☞ در سوره بقره آیه سه‌الی‌شش در توصیف صفات پرهیزگاران که از طریق قرآن راهنمایی شده‌اند، مطالبی مطرح گردیده است.

۷۱- گزینه «۴»

☞ حضرت علی درباره ضرورت و شیوه راهنمایی فرموده‌اند با دوست دوراندیش و مهربان مشورت‌کردن پیروزی می‌آورد، بخیل را در مشورت خود راه مده که تو را از راه راست برمی‌گرداند و وعده فقر می‌دهد، شخص ترسو را در مشورت و اندیشه خود شرکت مده که او تو را در کارت سست می‌سازد و چیزی را که بزرگ نیست برایت بزرگ جلوه می‌دهد، هیچ قومی مشورت نکردند مگر اینکه به صلاح و شایستگی هدایت شدند، هیچ پشتیبانی استوارتر از مشورت کردن نیست، خردمند از مشورت کردن بی‌نیاز نیست، طلب مشورت هم‌چون چشم هدایت است، پیش از تصمیم مشورت کن و قبل از اقدام تفکر نما و راهنمایی کسی که راه را گم کرده صدقه است.

۷۲- گزینه «۴»

☞ ویژگی‌های راهنما در اسلام مطرح شده است و عبارت است از خوش‌خویی و خوش اخلاقی، صداقت در گفتار و تقوی، آگاهی همه‌جانبه و استقامت و پایداری در برابر حوادث ناگوار.

۷۳- گزینه «۱»

☞ در سوره آل عمران در ارتباط با ویژگی خوش خویی و خوش خلقی آمده است: ای محمد اگر تو بدخو و درشت و سخت دل بودی، مردم از اطراف تو پراکنده می شدند، پس برای گنهکاران طلب رحمت کن و پشیمانان را ببخش و با مطیعان در کارها مشورت کن.

۷۴- گزینه «۱»

☞ آگاهی همه جانبه از دیگر خصایصی است که راهنما از دیدگاه اسلام باید دارا باشد، راهنما باید به آنچه که دیگران را راهنمایی می کند واقف و آگاه و عالم باشد.

۷۵- گزینه «۲»

☞ استقامت و پایداری در برابر حوادث ناگوار از دیگر خصایص راهنما از دیدگاه اسلام است. تسلط راهنما بر احساسات خود ضروری است و هیچ عاملی نباید او را متزلزل سازد.

۷۶- گزینه «۳»

☞ صداقت در گفتار و تقوا از دیگر خصایص راهنما از دیدگاه اسلام است که پیامبر اکرم (ص) و ائمه طاهرين حائز آن بودند. پیامبر اکرم (ص) در جنگ ها با صحابه خود حضور می یافتند و هم چون سرباز عادی می جنگید.

